

Mariaprædiken i Altötting

Under sit besøg i Bayern prædikede
pave Benedikt XVI under messen
i den gamle Mariavalfartsby
Altötting

Læsning (ApG 1,12-14)

Så vendte de tilbage til Jerusalem fra Oliebjerget, som ligger tæt ved Jerusalem, kun en sabbatsvej derfra. Da de var kommet ind i byen, gik de op i salen ovenpå, hvor de plejede at opholde sig, Peter og Johannes og Jakob og Andreas, Filip og Thomas, Bartholomæus og Matthæus, Jakob, Alfæus' søn, og zeloten Simon og Judas, Jakobs søn. De holdt alle i enighed fast ved bønnen, sammen med kvinderne og Jesu mor Maria og hans brødre.

Vekselsang (Luk 1,46-55, Magnificat)

Min sjæl ophøjer Herren, og min ånd fryder sig over Gud, min frelser! Han har set til sin ringe tjenerinde. For herefter skal alle slægter prise mig salig, thi den Mægtige har gjort store ting mod mig. Helligt er hans navn, og hans barmhjertighed mod dem, der frygter ham, varer i slægt efter slægt. Han har øvet vældige gerninger med sin arm, splittet dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker; han har styrtet de mægtige fra tronen, og han har ophøjet de ringe; sultende har han mættet med gode gaver, og rige har han sendt tomhændet bort. Han har taget sig af sin tjener Israel og husker på sin barmhjertighed — som han tilsagde vore fædre — mod Abraham og hans slægt til evig tid.

Evangelielæsning (Joh 2,1-11)

Den tredje dag var der bryllup i Kana i Galilæa, og dér var Jesu mor med; også Jesus og hans disciple var indbudt til brylluppet. Men vinen slap op, og Jesu mor sagde til ham: »De har ikke mere vin.« Jesus sagde til hende: »Hvad vil du mig, kvinde? Min time er endnu ikke kommet.« Hans mor sagde til tjenerne: »Gør, hvad som helst han siger til jer.« Der var dér seks vandkar af sten; de stod der efter jødernes regler for renselse og rummede hver to til tre spande. Jesus sagde til dem: »Fyld karrene med vand.« Og de fyldte dem helt op. Og han sagde til dem: »Øs nu op og bær det hen til skafferen.« Det gjorde de så. Men da skafferen havde smagt på vandet, der var blevet til vin — han vidste ikke, hvor den kom fra, men det vidste de tjenere, som havde øst vandet op — kaldte han på brudgommen og sagde til ham: »Man sætter ellers den gode vin frem først, og når folk har drukket godt, så den ringere. Du har gemt den gode vin til nu.« Dette gjorde Jesus i Kana i Galilæa som begyndelsen på sine tegn og åbenbarede sin herlighed, og hans disciple troede på ham.

Af pave Benedikt XVI¹

I dagens første læsning, i vekselsangen og i evangeliet møder vi – tre gange og på tre forskellige måder – Maria, Herrens mor, som én, der beder. I Apostlenes Gerninger finder vi hende midt i disciplenes fællesskab, som er samlet i Nadversalen og nu beder Herren, som er steget op til Faderen, om at opfylde sit løfte: "Om ikke mange dage skal I døbes med Helligånden".² Maria leder den spi-

¹ Oversat af Vivian og Erling Tiedemann

² ApG 1,5

rende kirke i bønner; hun personificerer så at sige selve den bedende kirke. Og således står hun – sammen med helgenernes store fællesskab og som dettes centrum – endnu stadig over for Gud og beder for os, beder sin søn om, at han på ny vil sende sin Ånd til Kirken og verden og forny jordens skikkelse.³

Vi har svaret på denne læsning ved sammen med Maria at synge den store lovsang, som hun istemte, da Elisabeth kaldte hende *velsignet*, fordi hun havde troet.⁴ Det er en takkebøn, en glædesbøn til Gud, en lovprisning for hans store gerninger. Grundtonen i denne sang høres straks fra de første ord: "Min sjæl gør Herren stor".⁵ At *gøre Gud stor* vil sige, at give ham rum i verden, i ens eget liv, at lade ham komme ind i vor tid og vore aktiviteter – dette er den ægte bønns dybeste væsen. Hvor Gud bliver stor, bliver mennesket ikke lille; dér bliver også mennesket stort, og verden fyldes med lys.

Endelig retter Maria i evangeliet en bøn til sin søn – en bøn til fordel for venner, som er i forlegenhed. Ved første øjekast kan dette synes at være en helt menneskelig samtale mellem mor og søn, og en dybt menneskelig ordveksling er det jo også. Men Maria taler dog ikke blot til Jesus som til et menneske, hvis opfindsomhed og beredvillighed hun kan regne med. Hun betror menneskelig nød til hans magt – en magt, som rækker ud over menneskelig kunnen og formåen. Og således ser vi hende i dialogen med Jesus som bedende – som *forbedende* moder.

Det lønner sig at lytte mere intensivt til dette evangelium for bedre at forstå Jesus og Maria, men lige præcis også for af Maria at lære den rigtige måde at bede på. Maria retter ikke nogen egentlig bøn til Jesus; hun siger kun til ham: "De har ikke mere vin".⁶ I Det hellige Land varede bryllupper en hel uge; hele landsbyen deltog, og på den måde blev store mængder vin sat til livs. Nu er brudefolkene i forlegenhed, og Maria siger det til Jesus – ganske enkelt. Hun beder overhovedet ikke om noget bestemt og slet ikke om, at Jesus skal vise sin magt, gøre et mirakel og lave noget vin. Hun betror bare helt enkelt sagen til Jesus og overlader det til ham, hvad han vil gøre i den anledning.

Således ser vi i de enkle ord fra Jesu mor to ting: På den ene side hendes kærlige omsorg for menneskene, hendes moderlige agtpågivenhed, som får hende til at opfatte andres problemer. Vi ser hendes godhjertethed og hendes beredvillighed, når det gælder om at hjælpe. Til denne moder er mennesker gennem generationer taget på valfart her til Altötting. Hende betror vi vore bekymringer, vor nød og vore trængsler. Denne moderlige hjælp og godhed, som vi betror os til – den ser vi første gang her: i Den hellige Skrift.

Men til dette første aspekt, som vi alle er fortrolige med, kommer endnu et andet, som vi let overser, nemlig at Maria overlader alt til Herren. I Nazareth overgav hun sin vilje til Guds vilje: "Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord".⁷ Dette er hendes blivende grundholdning, og på den måde lærer hun os at bede: Ikke at ville sætte vores vilje og vore ønsker igennem over for Gud – hvor vigtige og ræsonnable de end måtte være for os – men at lægge dem frem for ham og overlade til ham, hvad han vil gøre. Fra Maria lærer vi den godhed, der vil hjælpe, men også den ydmyg-

³ Jf. fra en gammel bøn i Kirken om Helligånden: "Udsend din Ånd, og alt vil blive nyskabt, og du vil forny jordens skikkelse". Red.

⁴ Jf. Luk 1,39-46: I de dage brød Maria op og skyndte sig til en by i Judæas bjergland; hun gik ind i Zakarias' hus og hilste Elisabeth. Da Elisabeth hørte Marias hilsen, sprang barnet i hendes liv, og hun blev fyldt med Helligånden og råbte med høj røst: "Velsignet er du blandt kvinder, og velsignet dit livs frugt! Hvordan kan det forundes mig, at min Herres mor kommer til mig? For da lyden af din hilsen nåede mine ører, sprang barnet i mig af fryd. Salig er hun, som troede; for det, som er talt til hende af Herren, skal gå i opfyldelse." Da sagde Maria: "Min sjæl ophøjer Herren ..."

⁵ Latin: *Magnificat* – af *magnus* (stor) og *facere* (gøre)

⁶ Joh 2,3

⁷ Luk 1,38

hed og storsindethed, der accepterer Guds vilje, betror sig til ham, fæster lid til ham og tror på, at hans svar – hvad det end måtte blive – vil være, hvad der i sandhed er det gode for os og for mig.

Marias optræden og ord kan vi, tror jeg, sagtens begribe; desto sværere falder det os at forstå Jesu svar. Allerede tiltalen bryder vi os ikke om: "Kvinde". Hvorfor siger han ikke Mor? Denne tiltale er imidlertid udtryk for Marias rolle i frelseshistorien. Tiltalen peger frem mod korsfæstelsens time, hvor Jesus siger til hende: "*Kvinde*, se din søn – Søn, se din *mor*".⁸ Tiltalen foregriber den time, hvor han gør kvinden, sin mor, til alle disciples mor. Og den peger samtidig tilbage til fortællingen om dengang, hvor Eva blev skabt: Som menneske føler Adam sig alene i skaberværket trods alt dettes rigdom. Da skabes Eva, og nu har han fundet den ledsager, som han længtes efter, og som han benævnte med ordet "kvinde".⁹ I Johannes Evangeliet står Maria således som den nye, den endegyldige kvinde, som Frelserens ledsager, som vor moder: Den tilsyneladende afvisende tiltale udtrykker i virkeligheden storheden i hendes blivende mission.

Men endnu mindre bryder vi os om, hvad Jesus så siger til Maria: "Hvad vil du mig, kvinde?" Ordret lyder det endog: "Hvad har jeg med dig at gøre, kvinde? Min time er endnu ikke kommet". Vi har lyst til at komme med en indvending: "Du har *meget* at gøre med hende! Hun har givet dig kød og blod, givet dig din krop – og ikke kun din krop. Med det ja, der kom fra hendes hjerte, har hun båret dig og med en mors kærlighed sat dig i verden, indført dig i Israels fællesskab som folk og givet dig indlevelse i det". Men hvis vi taler sådan med Jesus, så er vi allerede godt på vej til at forstå hans svar. Thi alt dette skal minde os om, at der i forbindelse med Jesu menneskevordelse findes to dialoger, der hører sammen, og som smelter sammen til én eneste.

Først er der den dialog, som Maria fører med ærkeenglen Gabriel, og hvorunder hun siger: "Lad det ske mig efter dit ord".¹⁰

Men hertil er der – som en parallel – så at sige en indre dialog i Gud selv, hvorom Hebræerbrevet fortæller os. Det hedder her, at ordene i Davids Salme 40 er blevet som en dialog mellem Faderen og Sønnen – en dialog, som lægger op til menneskevordelsen. Den evige Søn siger til Faderen: "Of-fer og gaver vil du ikke have, men et legeme har du beredt mig ... Se, jeg er kommet ... for at gøre din vilje".¹¹

Sønnens *ja* ("Jeg kommer for at gøre din vilje") og Marias *ja* ("Lad det ske mig efter dit ord") – dette dobbelte *ja* bliver til ét eneste Ja, og sådan bliver Ordet kød i Maria. I dette dobbelte *ja* legemliggøres den sønlige lydighed, idet Maria med sit *ja* giver ham hans legeme.

"Kvinde, hvad har jeg med dig at gøre?" Hvad de dybest set har med hinanden at gøre, er disse to gange *ja*, i hvis forening menneskevordelsen har fundet sted. Med sit svar peger Herren på dét punkt, hvor deres dybeste enhed befinder sig – det er til den, han henviser sin mor. Dér – i deres fælles *ja* til Faderens vilje findes løsningen. Og til det punkt skal også vi stadig på ny lære at nå hen; der findes svaret på vore spørgsmål.

⁸ Jf. Joh 19,26-27

⁹ Jf. 1 Mos 2,21-23: Da lod Gud Herren en tung søvn falde over Adam, og mens han sov, tog han et af hans ribben og lukkede til med kød. Af det ribben, Gud Herren havde taget fra Adam, byggede han en kvinde og førte hende til Adam. Da sagde Adam: "Nu er det ben af mine ben og kød af mit kød. Hun skal kaldes kvinde, for af manden er hun taget." [På hebraisk er der et ordspil mellem ordene *kvinde* og *manden*. Red.]

¹⁰ Luk 1,38

¹¹ Hebr 10,5-7: Slagtoffer og afgrødeoffer vil du ikke have, men et legeme har du beredt mig; brændoffer og syndoffer ønsker du ikke. Da siger jeg: "Se, jeg er kommet – i bogrullen er der skrevet om mig – for at gøre din vilje, Gud."

Sl 40,7-9: Slagtoffer og afgrødeoffer vil du ikke have – du har åbnet mine ører – brændoffer og syndoffer ønsker du ikke. Da siger jeg: "Se, jeg er kommet – i bogrullen er der skrevet om mig – jeg ønsker at gøre din vilje, Gud, din lov er i mit indre"

Ud fra dette forstår vi nu også anden del af Jesu svar: "Min time er endnu ikke kommet". Jesus handler aldrig blot på egne vegne – og aldrig for at behage omgivelserne. Hans handlinger tager altid udgangspunkt i Faderen, og netop dét forener ham med Maria, thi også dértil – til den samme enhed med Faderens vilje – ønskede hun at komme hen med sin bøn. Af samme grund kan hun – efter Jesu tilsyneladende afvisende svar – aldeles overraskende simpelthen sige til tjenerne: "Gør, hvad som helst han siger til jer".¹²

Jesus gør ikke noget mirakel og leger ikke med sin magt i forbindelse med, hvad der egentlig er en ganske privat anledning. Nej, han gør *et tegn*, hvormed han forkynder *sin time* – timen for bryllupsfesten, timen for foreningen mellem Gud og menneske. Han "laver" ikke bare vin, men han forvandler den menneskelige bryllupsfest til et billede på den guddommelige bryllupsfest, til hvilken Faderen indbyder gennem Sønnen, og i hvilken han skænker os alle gode gaver – her repræsenteret gennem en overflod af vin. Bryllupsfesten bliver til et billede på hint øjeblik, hvor Jesus fører kærligheden ud i sin yderste konsekvens, lader sit legeme sønderrive og således for altid giver sig til os, bliver helt ét med os – en bryllupsfest mellem Gud og menneske.

Korsets time – det er den time, hvorfra Sakramentet kommer. Det er dér, hvor han virkelig hengiver sig til os med kød og blod og lægger sit legeme i vore hænder og i vore hjerter – det er bryllupsfestens time. Således bliver på virkelig guddommelig vis også øjeblikkets problem løst og Marias indledende spørgsmål besvaret i en meget større sammenhæng. Jesu time er endnu ikke inde, men i det tegn, som er, at vand bliver til vin – i det tegn, som den festlige gave er – foregriber han allerede nu *sin time*.

Hans "time" er korset, men hans endegyldige time er hans genkomst ved tidernes ende. Stadig foregriber han også denne endegyldige time i den hellige Eukaristi, i hvilken han allerede nu kommer. Og stadig på ny gør han det på sin mors forbøn, på forbøn af Kirken, som i de eukaristiske bønner anråber ham: "Kom, Herre Jesus!"¹³ I messens nadverbøn beder Kirken ham stadig på ny om denne foregriben af denne time – at han allerede nu må komme og give sig til os.

Og sådan vil vi lade os føre til denne Jesu time af Maria, af *die Gnadenmutter von Altötting*,¹⁴ af alle troendes mor. Lad os bede ham give os, at vi altid dybere må kende og forstå ham. Og lad os ikke indskrænke modtagelsen blot til øjeblikket for kommunionen. Han bliver dér, i den hellige Hostie, og venter til stadighed på os. Her i Altötting har tilbedelsen af Herren i Eukaristien fundet et nyt sted i det gamle skatkammer. Maria og Jesus hører sammen. Med hende vil vi forblive i dialog med Herren og således lære at tage bedre imod ham.

Hellige Gudsmoder, bed for os, som du i Kana bad for brudefolkene. Før os til Jesus – stadigt og på ny.

Amen.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

¹² Joh 2,5

¹³ Åb 22,20

¹⁴ Dvs. "Altöttings nådemoder" – et udtryk, som på dette bayerske valfartssted bruges om Jomfru Maria, og som samtidig også anvendes som betegnelse for en sort Madonna-figur, som findes på stedet